

לפני 25 שנה

תחת הכותרת "מסיבה נועלית" הוצא פרק מרחיב מתוך ספר בכתבים של זאב אקטביץ, אחד מרדחיו של ד"ר ישראל קסטנר. משער הגליון: יצא יזראלי במצרים רפי (גולדמן) אלוה.

בגליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק עסק בכתבת-השער שלו, במעצרו של רפי (גולדמן) אילון, שליח "העולם הזה" שנעצר על סיפון האניה "ברניטה טורס" במצרים. כתבה אחרת, "הספן על גבי הציף" הביאה את סיפור חייו של הימאי העיתונאי האמריקני במדור "שביתות" הוצא המגזן ספרו של "שביתות", "אזא" שמזכיר מועצת פרעלי חיפה, יוסף אלמני, נהיה את המאבק נגדה. ראש מערכת "העולם הזה" אלוה כהן, דיווח בראשונה מסדרת כתבותיו ממכטיבל הנערך במסוקוה, על פגזתו במשלחת מורית לפסטיבל, תחת הכותרת "הסרים ממכים רק על המצנ".

רבי אילון
העולם הזה 1033
תאריך: 31.7.1957

שינאת דויד בן גוריון לז'בוטינסקי * שיחה ידידותית
נוסח המ' שורה * עקרת הבית הלאומית

העם

גאון ודיב ואכזר

בארץ התפרק הארגון הצבאי הלאומי לשני חלקים. שהשימו זה את זה בשרות האויב הבריטי והאיטלקי. יהודי אירופה, שלעגו להצעה לסיני המוני מאירופה, החלו צועדים לעבר הכיבושים של מיי דאנק ואושוויץ. צרפת, המדינה הצבאית הגדולה ביותר בעולם, כרעה והתמוטטה תחת מהלומות הנאצים. באותה שעה קודרת, הגיעה ל-600 אלף יהודי ארץ-ישראל הבשורה כי זאב ולדרי מיר ז'בוטינסקי כרע בשעת נאום בניו יורק, מת משבץ-לב. אחריו השאיר צוואה, שבה דרש לקבור את גופתו בארץ מותו, ולהעביר את עצמותיו לארץ-ישראל רק אם ממשלת המדינה היהודית תחליט על כך בבוא היום.

התלמיד, השבוע, במלאת 17 שני למותו, כמעט 10 שנים אחרי קום המדינה, עדיין היו עצמותיו של זאב ז'בוטינסקי קבורות באדמת אמריקה. ממשלת ישראל לא החליטה להעביר לאדמת המדינה את עצמותיו של האיש, שדרש להכריז את הקמת המדינה היא מטרת הציונות, בשעה שכל שרי ישראל הנוכחיים התנגדו לכך בשצף-קצף.

לא היתה זאת שיכחה. הודיע לא מכבר ראש-ממשלת-ישראל, בן-גוריון, בתשרי בה לבקשת מנהיג תנועת החרות, מנחם בגין, בקשר להעברה: רק לגופותיהם של תיאודור הרצל ואדמונד הירוטשילד היתה הזכות לעבור לארץ. לכל מנהיג ציוני אחר אין זכות כזאת. כי המדינה הוקמה למען החיים ולא למען המתים. דויד בן-גוריון לא ניסה אפילו להסתיר את שינאתו למת — שינאה שנשארה היה

דבר שלא הפריע לממשלת ישראל להסכים להעברתם ארצה של ארונות ובהם שרידיהם של עשרות מנהיגים ציוניים אחרים, ביניהם דויד וולפסון, פרץ סמולני סקין, יחיאל צ'לנוב, נחמן סירקין, נפתלי הרץ אימבר, צבי פרץ חיות ואחרים.

במשך 17 שנים ארוכות. היתה זאת שינאה מורה, אך גם מובנת: לא היה יריב לבן גוריון, אשר בן-גוריון כליכך שקד לחקותו. כל המציין כיום את בן-גוריון — לטובה או לרעה — הוא חלק מעובנו האישי של זאב ז'בוטינסקי. פולחן הצבא כמרכו יחיד לחיי-המדינה, שירת נשק השביתה, רעיון האבוקאציה (פינוי) של גלויות שלמות, השתלבות ישראל במערכת המערב (ואי-השתלבות במרחב השמי) — כל אלה חל-קים בלתי-נפרדים מתורת ז'בוטינסקי, להם התנגד בן-גוריון במשך עשרות בשנים בחריפות ארסית, ואימצם לעצמו ברגע ז'בוטינסקי הורד אלי קבר.

השלישית בדבר, אך חשוב יותר מתוכן המאבק על העברת עצמות ז'בוטינסקי, היתה צורת ההכרעה: הכרעת יחיד של בן-גוריון.

היתה זאת רק חוליה אחת בשרשרת הסימנים של שילטון-יחיד, שהלכו והחריפו ריפו בשבוע לאורך כל החזית: ניסיונו של בן-גוריון להפוך את עצמו לשופט יחיד בגורלם של אלפי פועלי אתא ה-שובתים, תוך מאמץ לשבור את יוסף אלמוגי, מזכיר מועצת פועלי חיפה, הסד-קים בחומת המישפט הבלתי-תלוי והכרות בן-גוריון ככנסת שהוא לברו יקבע את הקו הצבאי והפוליטי של ישראל במרחב. כל אלה היו רחוקים מאוד מן המציאות אשר זאב ז'בוטינסקי חלם עליה, עת רשם את המילים: "מגוב רקבון ועפר, בדם וביזע, יקום לנו גוע — גאון ונדיב ואכזר..." משלוש התכונות, נשארה רק האחרונה.

מחחרת

שיחת ידידותית

הריונים באולם נשיא בית-המישפט המחוזי התנהלו במשך השבוע האחרון בעצלהיים. שלושת השופטים היושבים בי דינו של יעקב חרותי, הקשיבו במשך ימים ארוכים לטיעון המישפטי הארוך והמייגע, רובו בשפה האנגלית, שהתנהל בין סגן

שחקנים רות גברילית ואורי מרינוב

בטרם החיים מאחורי החדשות, תצלום מתוך הסרט של הבימאי זאב רבינוף, הסרט עסק בחיים בקיבוץ נחל-עוז ובחיו ליד גדר הגבול ברצועת-עזה, כוכב הסרט, אורי מרינוב, משמש כיום כראש היחידה לאיכות החיים והסביבה (אקולוגיה) שבמישרד-הפנים.

פרקליטה-מדינה, התובעת מרים ברפורת, ובין סניגורו של חרותי, עורר-הדין הוותיק יצחק אדרת.

נושא הטיעון היה גורלי מאוד לגבי חרותי, התובעת הפעלתנית והתקיפה הרביאה אל דוכן-העדים את סגן-המפקד המחוזי יצחק אהרוני, איש מישטר ושרי רותי-הביטחון, שניהל שיחות ממושכות עם חרותי, שעה שזה היה עצור כחשוד.

עדותו של אהרוני על תוכן שיחותיו עם חרותי היתה חשובה מאוד לתביעה. לדברי חרותי, השיחות היו שיחותיות ביותר, אולם באחת השיחות, הודה כביכול חרותי בחלק מן הפרטים המיוחסים לו עתה בגליון-האישום: חיבור והפצת הכרוז נגד השופט משה פרץ, והנהלת אירגון טרר-ריסטי.

אהרוני, טענה התובעת, יספר עתה לבית המישפט על תוכן השיחות. השיחות הוק-לטו, בלי ידיעתו של חרותי ותוכנן הושמע אחר-יכן לאהרוני.

מישפט בתוך מישפט. אדרת, בקיא ומנוסה בהגנה על נאשמי מחחרות עוד מימי המנדט הבריטי, קפץ ממקומו, כבר בתחילת המישפט רמו על כך שיתנגד בחוקף לשמיעת עדותו של אהרוני, העד המרכזי של התביעה הכללית, הוא גייס לעזרתו עשרות אסמכתות מבתי-המישפט הבריטיים, המסרבים עד היום לקבל הקלטות למיניהן כעדות כשרה, מפני שאפשר בקלות לביים הקלטות, להשיט קטעים או לשנותם.

טען אדרת: "חרותי לא ידע שמקליטים את דבריו, אילו ידע, לא היה מדבר כלל. גם מה שדיבר וסיפר לאהרוני, היה תחת לחץ בלתי-הוגן שהפעילו עליו."

השופטים נדרשו להתחיל. כשחזרו אחרי שעות של דיונים ממושכים, הביאו איתם החלטת בנינים: כדי להכליט אם העדות כשרה או לאו, ייערך מישפט-זוטא.

משמעות ההחלטה: כדי לסתור את טע-נות ההגנה, חייבת התביעה להביא עדים שיעידו כי חרותי מסר מה שמסר מרצונו החופשי, ומתוך ידיעה ברורה כי זכותו היא לא לדבר בכלל.

ראשון העדים האלה, והחשוב בהם, היה כמובן אהרוני בעצמו. כשעלה השבוע לדוכן-העדים, כדי להשיב לחקירת שתי וערב של אדרת, החזיק בידו את העתק השיחות המוקלטות, והקריא מתוכן, לבקשת אדרת, קטע אחרי קטע.

האבא של הכרוז. אדרת רצה להור-כיה דבר אחד: אהרוני לחץ על חרותי, חקר אותו ב"שיחה ידידותית" חקירת שתי-וערב, חלק משיחות אלה, הוכיח אדרת בהתאם לתאריכי ההקלטות, נערכו כומון שחרותי שבת שביתת-ירעב, נמצא במצב של אפיסת-כוחות.

אהרוני התחיל להקריא:

אהרוני (לחרותי): מישוה מוכן לעשות אחד עסק. תן לי ואתן לך.

חרותי: מהו העסק?

אהרוני: אתה יודע מהו העסק. אתה לא תעמוד למישפט ואתה תספר.

אהרוני (בהמשך השיחה): אנו הגעינו רק עד יעקב חרותי, ולא הלאה מזה. אנחנו כמעט משוכנעים שחרותי הוא לא האבא האידיאולוגי של כל זה. אם יבוא חרותי ויאמר שאני לא האבא של הכרוז-זים... באותו רגע שאתה מוכן לתת כל מה שאתה יודע על האבא, לא תעמוד למישפט. חרותי: אני מוכן לעמוד למישפט על

כל דבר, על כרוז, ועל כל מה שאתה רוצה, אתה יודע שאני חף-מפשע.

אהרוני: תבין, יעקב, זוהי הצעה ש-ביקשו ממני להביא לך.

אדרת ביקש להפסיק. הוא רצה לדעת, מי ביקש מאהרוני להביא את ההצעה לחרותי. אהרוני מסביר ברצון: "היתה ישיבה, שבה נוכח אדם שאחראי במדינה למילחמה במחחרת, הוא יותר גבוה מראש שרותי-הביטחון."

איומים ידידותיים, בשיחה השניה עם חרותי היה אהרוני גלוי-לב יותר. הוא אישר בקטעים שהקריא את גילוי העולם הזה (1020) בדבר הלחץ שהופעל על חרותי, כדי לשכנעו להודות כאילו אנשים אחרים, משנואי המישטר, הורו לו להדפיס את הכרוז נגד השופט פרץ, ואולי גם לרצוח את ד"ר ישראל רוזנבלך קסטנר.

אהרוני (בשיחה מוקלטת אחרת): איני יודע אם אתה מבחין לאן אתה הולך. אתה הולך בעיניים פקוחות לקראת אסון אישי. אתה הורס את עצמך. מכינים נגדך דייסה כזאת, שאתה תאכל אותה הרבה-הרבה שנים...

אולם חרותי לא נכנע לאומים: אני מרגיש את עצמי חף-מפשע ושמוחיקים אותי סתם... אני יודע שאין שופט שירשיע אותי... אין לי קשר עם זה."

אם יחליט בית-המישפט המחוזי, בסופו של מישפט-הזוטא, לא לקבל את שיחותיהם המוקלטות של אהרוני וחרותי, יהיה סוכן השיב דניאל זרניצקי, שהתגלה בעדותו כבלתי-יציב ומוזר ביותר באורח חייו, עדה הראשי של התביעה. אין ספק שסניגורו של חרותי רוצים מאוד שדבר כזה יקרה.

אנשים

ח"כ מפ"ם מאיר יערי על ראש-הממשלה דויד בן-גוריון: "בראש מפא"י עומד יהודי שאיך ימים, הוא כבן 70 ומעלה, אך אין הוא אוהב סביבו יהודים מבני 60 ומעלה."

ראש-הממשלה דויד בן-גוריון, בהסבירו את הרכב ועדת-השרים להסדר בעיית התחבורה בשבת: "אשר לדתיות, אני סומך על שירותות משה שפירא, אשר לאפיקורסות — אני סומך על שר-התחבורה משה כרמל. ואשר לחיפושיים אחרי פשרות — אפשר ואפשר לסמוך על ידידי, שריהמישפטים, פנחס רוזן."

יושבראש הכנסת יוסף שפרינצק בטקס הענקת פרס טיפון ויז לשרת-החץ גולדה מאיר: "גולדה אינה אלא עקרה-הבית הלאומית."

ח"כ חרות מנחם בגין, אחרי שכל כותונותיו נגנבו מעל חבל-הכביסה שעל גבי-יתו: "הפעם אני בטוח שהפעולה לא בוצעה עליידי השיב, כי הרי איני לובש כותנות תפורות ממיסמכים."

מעשה מיוחד במינו עשה השיב הרחוקיוניסט הוותיק אבא אחימאיר, הידוע מזה שנים בהתנגדותו הקיצונית לכל דבר שריח סוציאליזם נודף ממנו. כאשר נמסר בעיתונות כי חושב מעברת הרטוב (בית-שמש) ניקנס ב-25 ל"י על שקרע דגל אדום, הודרו אחימאיר להודיע כי הוא משתתף בתשלום הקנס ב-5 ל"י.